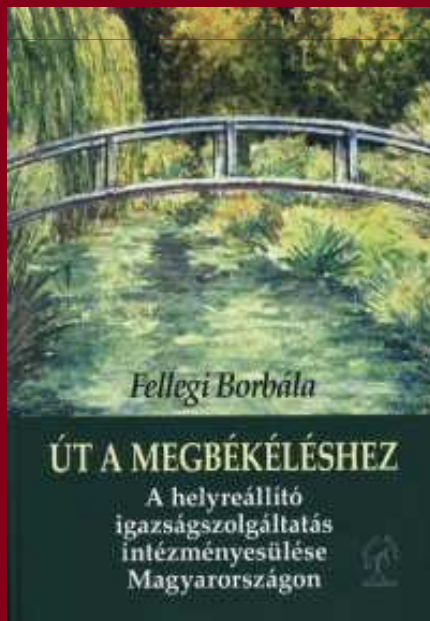

Út a megbékéléshez

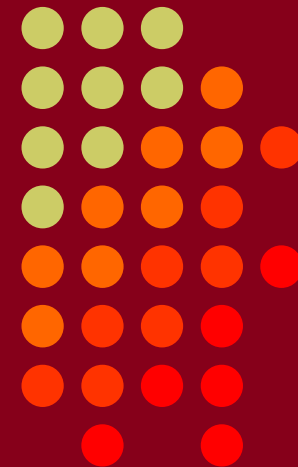
A helyreállító igazságszolgáltatás intézményesülése Magyarországon

**Könyvbemutató és előadás a
Kiskunhalasi Városi Bíróságon**

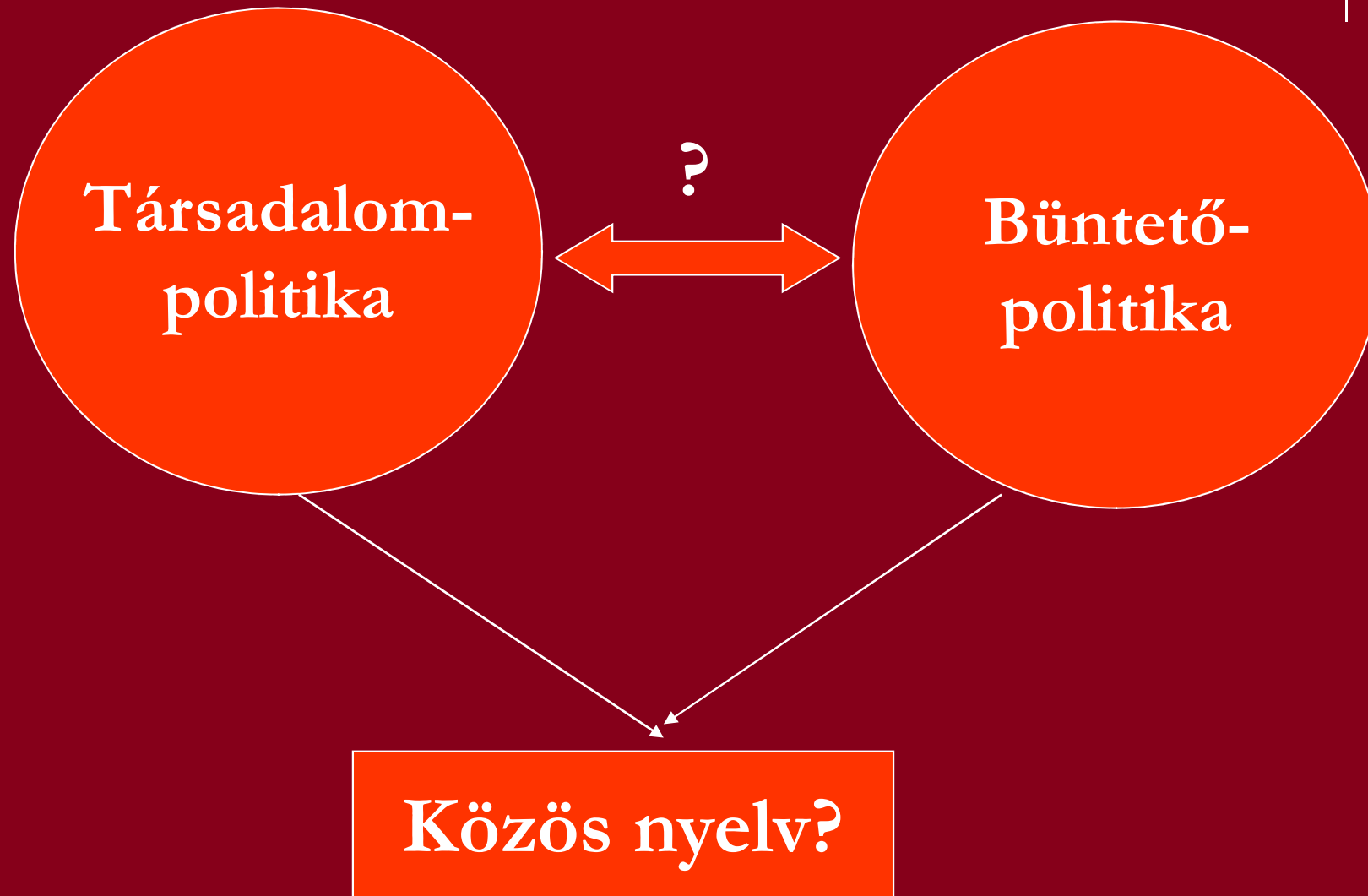
Dr. Fellegi Borbála, PhD.

2009. december 4.

Kiinduló kérdéseim

(1. fejezet)

DEFINÍCIÓ

ALAPELVEK

KULCSSZAVAK

- **BIZALOM**
- **KÖTŐDÉS**
- **FELELŐSSÉGVÁLLALÁS, SZEMBENÉZÉS**
- **ŐSZINTE és PARTNERI KOMMUNIKÁCIÓ**
- **MEGBÁNÁS, MEGBOCSÁTÁS, JÓVÁTÉTEL**

NÉGY HIPOTÉZIS

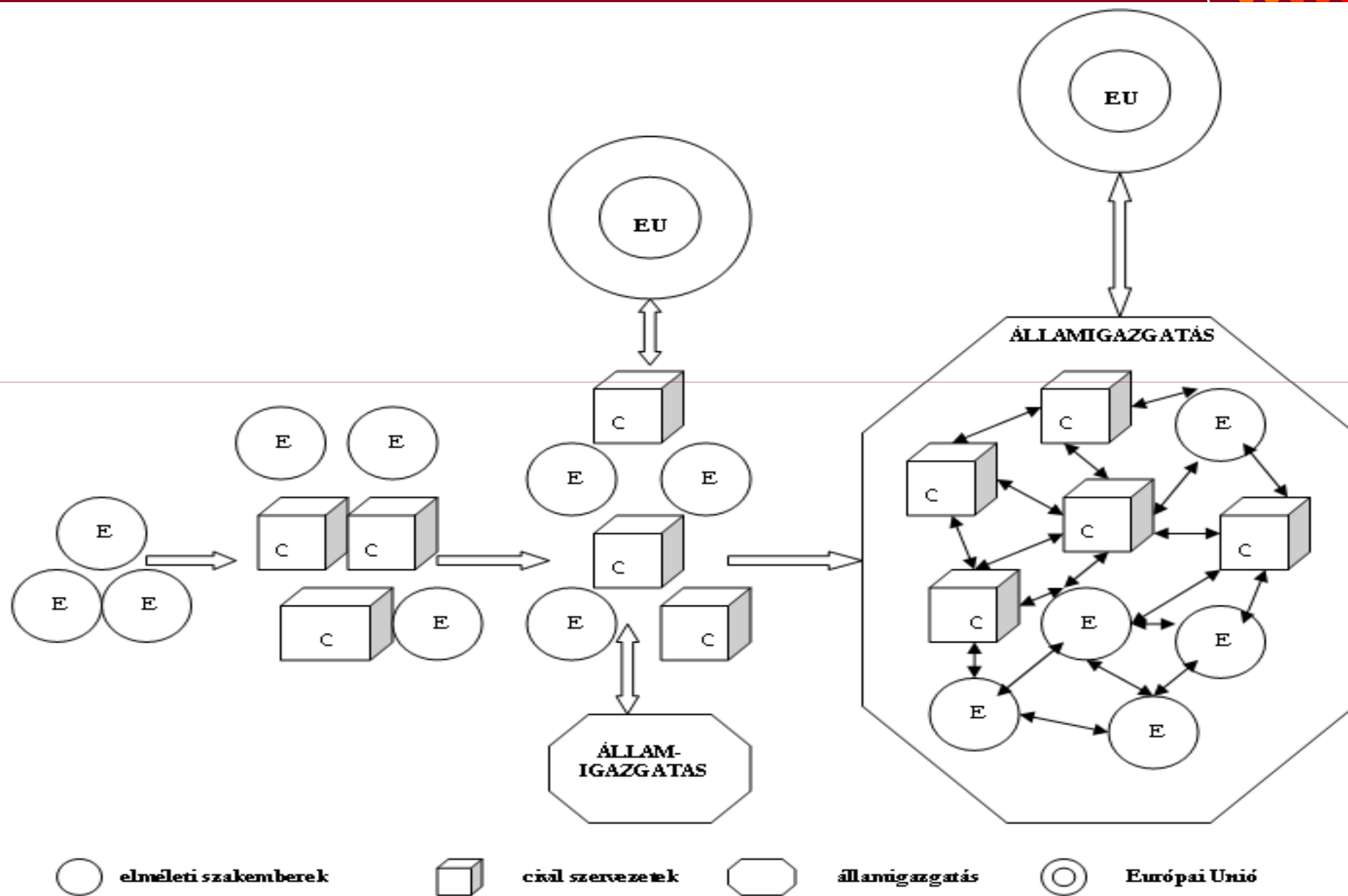
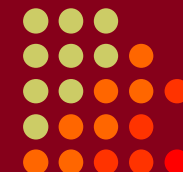
1. A helyreállítás szemléletére épülő igazságszolgáltatási modell az elsődlegesen megtorlásra (büntetésre) épülő igazságszolgáltatásnál **hatékonyabb választ adhat a bűncselekmények és/vagy szabályszegések által okozott társadalmi feszültségekre**, mind mikro- (személyközi kapcsolatok), mezo- (intézményi) mind makro (társadalmi) szinten.
2. A magyarországi szociálpolitikai és igazságügyi **rendszer számos ponton lehetőséget teremt** a helyreállító szemlélet gyakorlati alkalmazására.
3. A helyreállító igazságszolgáltatás szemlélete számos ponton **releváns a magyarországi bírák és ügyészek számára**.
4. Magyarország – mint a büntetőjogi mediáció intézményesítésében különösen fiatalnak számító ország – esetében reális veszély, hogy a helyreállító szemlélet **alapelvei** számottevően **sérülnek a konkrét intézményi és jogszabályi reformok során**.

2. fejezet: HÁTTÉRISMERETEK

1. **Makroszint:** Normaszegésre adható reakciótípusok (szankcióelvek) és kapcsolatuk a resztoratív megközelítéssel
2. **Mikroszint:** Szociálpszichológiai folyamatok a resztoratív eljárások során
3. **Mezoszint:** nemzetközi intézményesítés, szabályozás, kutatási eredmények

3. fejezet - Múlt: Intézményesülés Magyarországon

3. fejezet - Jelen: Resztoratív kezdeményezések Magyarországon

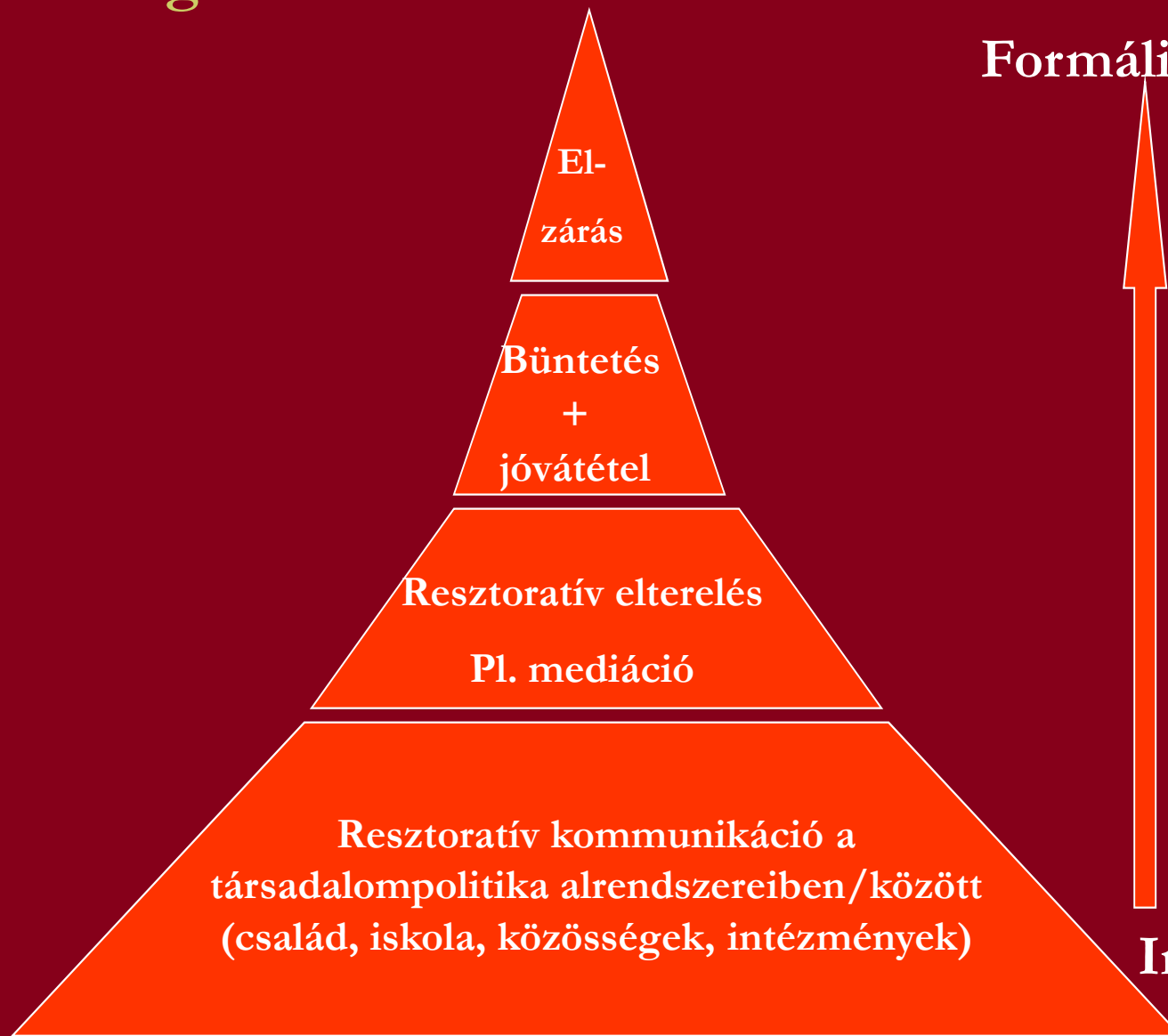
Súlyos

Formális

Enyhe

Informális

4. fejezet:

Az igazságszolgáltatás szereplői és a mediáció kapcsolata

4. fejezet:

Mit gondoltak erről a bírák és az ügyészek a bevezetés előtt?

A kutatás tanulságai

- Mikró-szint (attitűdök, személyiségjegyek) fontossága
- Jogszabályi, intézményi korlátok meghatározóbbak, mint az egyéni vélekedések
- Jogalkalmazók különböző személyiségűek
- Következményt fontosabbnak tekintik mint a fájdalomkozást
- Az „ideális” szankciórendszer elemei kompatibilisek a resztoratív eszköztárral
- Döntési jogkör kiadása nem jelent problémát
- Pozitív visszajelzés, szakmai és emberi megerősítés jelentősége

5. fejezet: Összegzés

- Összegzés a hazai intézményesítés folyamatáról
- SWOT elemzés a jelenlegi büntetőügyi mediációs rendszerről

ERŐSSÉGEK

- Állam-civil-elméleti-nemzetközi trendek „beérték” egymást
- Országos rendszer
- Egységes módszertan, képzés
- Fk, fe.
- Nem csak diverzió
- Titoktartás, önkéntesség, pártatlanság
- kb. 3000 eset/év

LEHETŐSÉGEK

- hazai adatok, értékelő tan-ok
- a gyakorlat megfigyelhető előben
- polgárügyi mediáció segítése
- szemléletnyitás
- interdiszciplinaritás elterjedése
- nemzetközi kapcsolatok

GYENGESÉGEK

- Előkészítés hiánya a jogszabály, intézm. előtt
- Elkövető-orientáltság
- Közösség bevonásának hiánya
- Jogalkotói bizalmatlanság, túlszabályozás (ügyészi túlterheltség, kizárások, résztvevők számának limitálása, súlyos bcs-ek kizárása, automatikus lezárás)
- Eltérő jogalkalmazói attitűdök – eltérő gyakorlat
- Beismerés, hozzájárulás a nyomozati szak után?
- Anyagi jóvátétel dominanciája
- Kevés fk. ügy
- „eljogiasodás”
- szemléletnyitás elmaradása, a formációhiány

FÉLELMEK

- A gyengeségek nem változnak
- Kiszámíthatatlan jogi és intézményi reformok
- Értékelő kutatások, visszacsatolás elmaradása
- Tájékozatlanság megmarad, szemlélet nem változik
- futószalag-rendszerű gyakorlat
- Minőségi elvárások elsikkadása
- szakemberek kompetencia-vesztésének félelme, bezárkózás, féltékenység;
- a finanszírozás bizonytalanságából fakadó hatalmi játszmák, rivalizálás az együttműködés helyett;
- - szenzációvadász média, látványmegoldásokat nyújtó büntetőpolitika kialakulása

KÉRDÉS

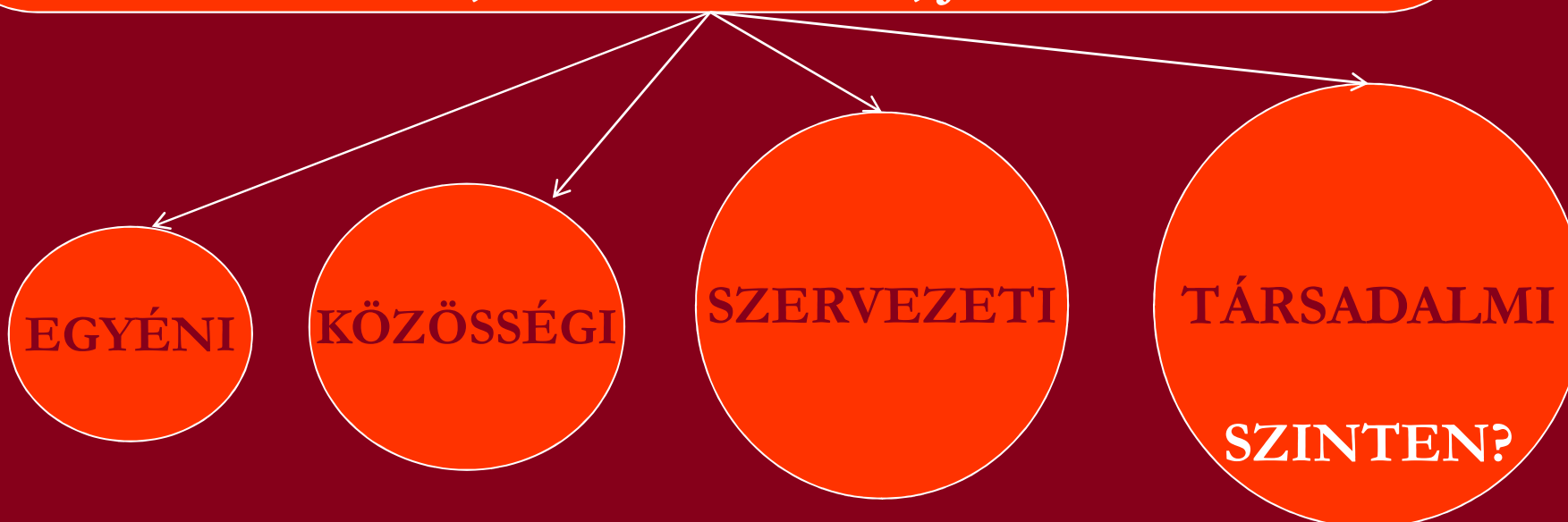
BIZALOM

KÖTŐDÉS

FELELŐSSÉGVÁLLALÁS – SZEMBENÉZÉS

ŐSZINTE és PARTNERI KOMMUNIKÁCIÓ

MEGBÁNÁS, MEGBOCSÁTÁS, JÓVÁTÉTEL

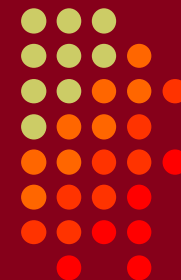

A jóvátételi gyakorlatok során a felekben erősítendő attitűdök:

- biztonságérzet;
- önbizalom, pozitív énkép;
- felelősségvállalás;
- őszinteség;
- a saját szükségletek feltárásának képessége;
- nyílt érdekartikuláció a vállalkozás érdekeinek megfelelően;
- bizalomra való képesség;
- közösségérzet;
- tisztelet, a másik elismerése;
- törődés egymás iránt;
- a másik oldal szempontjainak meghallgatása és meghallgatása;
- együttműködés;
- a konfrontáció és támogatás (befogadás) együttes képviselete;
- belátásra és tanulásra való ösztönzés;
- esély felkínálása a jóvátételre;
- kommunikációs készségek;
- hit a nyerő–nyerő kimenetel fontosságában;
- nyitottság és bizalom a külső és független „közvetítő” beengedésére;
- partneri kommunikáció;
- értékelésre és visszajelzésre;
- a mögöttes elvekre való hűség;
- szorongás; a vállalkozásunkkal szembeni felelősségvállalások és figyelembevétele.

Mi magunk mennyire képviseljük ezeket az elveket mindennapjainkban?

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Fellegi Borbála

Foresee Kutatócsoport

www.fellegi.hu

www.foresee.hu